

EDICIJA ASFALeia
Knjiga VII

**СУПРОТСТАВЉАЊЕ САВРЕМЕНОМ
ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ
И ТЕРОРИЗМУ**

V

КРИМИНАЛИСТИЧКО-ПОЛИЦИЈСКА АКАДЕМИЈА
БЕОГРАД, 2014

EDICIJA ASFALLEIA
Knjiga VII

Издавач

КРИМИНАЛИСТИЧКО-ПОЛИЦИЈСКА АКАДЕМИЈА
Београд, Цара Душана 196, Земун

За издавача

Проф. др ГОРАН МИЛОШЕВИЋ
декан Академије

Главни и одговорни уредник

Проф. др САША МИЈАЛКОВИЋ
Руководилац научноистраживачког пројекта

Уредници

Проф. др САША МИЈАЛКОВИЋ
Доц. др ОЛИВЕР ЛАЈИЋ, секретар пројекта
Мр ЗОРАН КЕСИЋ, секретар пројекта
МАРИЈА ПОПОВИЋ, МА, секретарка пројекта

Рецензенти

Проф. др РАДОМИР МИЛАШИНОВИЋ
Др ЈОВАН ЂИРИЋ, научни саветник
Др МАРКО НИКОЛИЋ, научни сарадник

Лектор

Ана Ђукић

Прелом

Јасмина Живковић

Тираж

150 примерака

Штампа

ЈП „Службени гласник“, Београд

©2014 Криминалистичко-полицијска академија, Београд
ISBN 978-86-7020-302-0

This book (thematic collection of papers) is the result of the realisation of the Scientific Research Project entitled „Development of Institutional Capacities, Standards and Procedures for Fighting Organized Crime and Terrorism in Climate of International Integrations“. The Project is financed by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (No 179045), and carried out by the Academy of Criminalistics and Police Studies in Belgrade (2011–2014). The leader of the Project is Associate Professor Saša Mijalković, PhD.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	7
----------------	---

СТАНДАРДИ У СУПРОТСТАВЉАЊУ ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ И ТЕРОРИЗМУ

АДЕКВАТНОСТ НОРМАТИВНИХ РЕШЕЊА КВАЛИФИКОВАНИХ ОБЛИКА КРИВИЧНОГ ДЕЛА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У ЗАКОНОДАВСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	11
Милан Жарковић, Оливер Лајић, Звонимир Ивановић	

РЕФОРМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ОБЛАСТИ СУЗБИЈАЊА КОРУПЦИЈЕ У ПРИВАТНОМ СЕКТОРУ	31
Драгана Коларић	

НАЈЗНАЧАЈНИЈИ МЕЂУНАРОДНИ АКТИ У БОРБИ ПРОТИВ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА	51
Душан Благојевић, Милош Цветковић	

УБЛАЖАВАЊЕ ПОСЛЕДИЦА ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА МЕРАМА ПЛАНИРАЊА И РЕГУЛАЦИЈЕ ЗОНА НАСЕЉА И ОБЈЕКТА	73
Драган Млађан, Ана Николов	

НОРМАТИВНИ ОКВИР ЈАВНИХ СКУПОВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	83
Сретен Југовић, Дарко Симовић, Драгутин Аврамовић	

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ ЗА СУПРОТСТАВЉАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ И ТЕРОРИЗМУ

КАЗНЕНА ПОЛИТИКА СУДОВА ЗА КРИВИЧНО ДЕЛО ТЕШКОГ УБИСТВА.....	99
Ђорђе Ђорђевић	

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ПОСЕБНИМ И СПЕЦИЈАЛНИМ
ЗАДАЦИМА ПОЛИЦИЈЕ УПОТРЕБОМ СОФТВЕРА
ЗА ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ MOODLE 113
Дане Субошић

ПОЧЕТНА ИСКУСТВА У СУЗБИЈАЊУ ОРГАНИЗОВАНОГ
КРИМИНАЛА У СВЕТУ И У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ. 135
Жељко Никач

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ПОЛИЦИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ЊИХОВ
УТИЦАЈ НА ЕФИКАСНО ДЕЛОВАЊЕ ПОЛИЦИЈЕ 159
Светлана Ристовић

САВРЕМЕНИ ЈАВНИ МЕНАѢМЕНТ – ТЕОРИЈА И ПРАКСА
У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ. 175
Зорица Вукашиновић Радојичић

АКТУЕЛНИ ДОМЕТИ РЕФОРМЕ НЕДРЖАВНОГ СЕКТОРА
БЕЗБЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 185
Саша Мијалковић, Младен Бајагић, Горан Вучковић

**ПРОЦЕДУРЕ У СУПРОТСТАВЉАЊУ ОРГАНИЗОВАНОМ
КРИМИНАЛУ И ТЕРОРИЗМУ**

ПОЛИЦИЈСКИ РАД ВОЂЕН ОБАВЕШТАЈНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА
И СУПРОТСТАВЉАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ. 205
Зоран Ђурђевић, Дарко Маринковић

CONTRADICTORY NATURE OF THE DISCRETIONARY POWERS
OF THE POLICE AS A CHALLENGE TO RULE OF LAW
AND DEMOCRATIZATION POLICING 223
Zoran Kesić, Radomir Zekavica

ПРОБЛЕМИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ МАПИРАЊА КРИМИНАЛА
У ДОМАЋОЈ ПОЛИЦИЈСКОЈ ПРАКСИ И МОГУЋИ НАЧИН
ЊИХОВОГ ПРЕВАЗИЛАЖЕЊА 239
Ненад Милић

ПРОАКТИВНО ПОСТУПАЊЕ ПОЛИЦИЈЕ
И КОНТРОЛА КРИМИНАЛА 257
Славиша Вуковић, Горан Бошковић

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСТУПКА ЗА ОДУЗИМАЊЕ
ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА 271
Татјана Петровић, Ивана Бодржић

КОНЦЕПЦИЈА СЛОЖЕНОСТИ УПРАВЉАЊА
У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА 291
Марија Мићовић

ФЕНОМЕНОЛОГИЈА И НАУЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ САВРЕМЕНОГ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА И ТЕРОРИЗМА

КРИВИЧНО ДЕЛО УГРОЖАВАЊА НАПЛАТЕ ПОРЕЗА
И ПОРЕСКЕ КОНТРОЛЕ 305
Мирко Кулић, Горан Милошевић, Срђан Милашиновић

ЗЛОУПОТРЕБА ОПОЈНИХ ДРОГА У ТЕОРИЈИ И СУДСКОЈ ПРАКСИ . . . 323
Радосав Рисимовић, Александар Бошковић

МОГУЋНОСТИ ЗЛОУПОТРЕБЕ ХЕМИЈСКОГ ОРУЖЈА
У ТЕРОРИСТИЧКЕ СВРХЕ 341
Владимир Цветковић, Марија Поповић, Alen Sadiyeh

МИГРАЦИЈА КАО БЕЗБЕДНОСНА ПРЕТЊА
И ОДГОВОР ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ 359
Данијела Спасић

ПРЕДГОВОР

Криминалистичко-полицијска академија у Београду и ове године издаје тематски зборник радова од националног значаја под насловом *Суiproтставање савременом организованом криминалу и тероризму*. Реч је о седмој публикацији, а петом зборнику радова из едиције АСФАЛЕИА, у оквиру које наставници, сарадници и истраживачи Криминалистичко-полицијске академије у Београду објављују резултате научноистраживачког пројекта под називом „Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција“. Реализовање овог пројекта финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, под бројем 179045, у периоду од 2011. до 2014. године.

Овај зборник радова само је симболични део резултата истраживања које су истраживачи током 2014. саопштавали на бројним научним конференцијама и објављивали у научним, па и у најпрестижнијим часописима у земљи и у иностранству. Научна знања која су у њима саопштена била су инспирација бројним истраживачима, али и смернице припадницима националног система безбедности у решавању савремених безбедносних проблема.

Свакако, научноистраживачки тим Криминалистичко-полицијске академије ни ове године не би остварио завидне резултате да није имао подршку Владе Републике Србије, Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Министарства унутрашњих послова. Посебну захвалност дугујемо госпођи Марији Величковић, аналитичарки Министарства просвете, науке и технолошког развоја, која нам годинама помаже у реализовању овог пројекта.

Руководилац пројекта
Проф. др Саша Мијалковић

КРИВИЧНО ДЕЛО УГРОЖАВАЊА НАПЛАТЕ ПОРЕЗА И ПОРЕСКЕ КОНТРОЛЕ

Мирко Кулић*

Привредна академија, Нови Сад

Горан Милошевић**

Срђан Милашиновић***

Криминалистичко-полицajsка академија, Београд

Апстракт: Држава је, у намери да заштити свој фискални интерес, у складу с позитивним законским прописима, утврдила одговарајуће санкције према лицима која своју активност обављају у супротности с пореским нормама. Обвезници, ипак, својим незаконитим активностима свесно крше пореске прописе, угрожавајући тиме фискални суверенитет државе. У циљу заштите наплате пореза и пореске контроле утврђено је и кривично дело угрожавање наплате пореза и пореске контроле, усмерено према свим субјектима који својим радњама угрожавају ове активности државе.

Кључне речи: кривично дело, порез, наплата пореза, пореска контрола, угрожавање наплате пореза, угрожавање пореске контроле

1. Појам кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле

Кривично дело угрожавање наплате пореза и пореске контроле уређено је одредбом члана 175. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.¹ Ова одредба гласи:

* mirkokulic@hotmail.com.

** goran.milosevic@kpa.edu.rs.

*** srdjan.milasinovic@kpa.edu.rs.

1 „Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02 – испр., 23/03 – испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 – др. закон, 62/06 – др. закон, 63/06 – испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 – др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 – испр., 93/12, 47/13, 108/13 и 68/14.

„Ко у намери да угрози наплату пореза који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно пореза који је утврђен њему или другом лицу, по установљавању привремене мере за обезбеђење наплате пореза у складу са законом, односно у поступку принудне наплате или пореске контроле отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате пореза или пореске контроле, казниће се затвором до једне године и новчаном казном.

Казном затвора из става 1. овог члана казниће се и ко даје лажне податке о чињеницама које су од значаја за спровођење принудне наплате пореза, односно пореске контроле.“

Одредба овог члана има бланкетни карактер. Она упућује на фискалне прописе који морају бити прекршени да би се радило о овом кривичном делу. За постојање дела неопходно је утврдити ко је отуђио, сакрио, оштетио, уништио или учинио неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате пореза или пореске контроле с намером да се угрози наплата пореза који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно пореза који је утврђен њему или другом лицу.

Кривично дело има објективне и субјективне елементе. У објективне елементе спадају отуђење, скривање, оштећење, уништење или чињење неупотребљивом ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствари која је предмет принудне наплате пореза или пореске контроле. Субјективни елемент састоји се у намери да се угрози наплата пореза који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно пореза који је утврђен њему или другом лицу.

Ово кривично дело има два облика, која се разликују само с обзиром на учиниоца.

2. Елементи кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле

Код овог кривичног дела постоји неколико конститутивних обележја која се односе на објект кривичноправне заштите, радњу извршења, последицу, извршиоца, кривицу и објективни услов инкриминације.

2.1. Објектн кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле

2.1.1. Заштитни објект

1. Објект кривичноправне заштите код овог дела јесу право и фискални интерес државе да правилно наплати и контролише јавне приходе. Наспрам овог интереса државе стоји дужност обвезника да омогућавају пореском органу да наплаћује и контролише јавне приходе, а не да угрожавају ту наплату и контролу. Садржина ових обавеза утврђује се ванкривичним прописима, што овом делу даје бланкетни карактер. При формулацији овог кривичног дела законодавац је употребио израз *порез*. Међутим, под порезом се у овом случају подразумевају сви јавни приходи које наплаћују Пореска управа и јединице локалне самоуправе,² као што су: 1) порези, 2) доприноси за обавезно социјално осигурање, 3) таксе, 4) накнаде за коришћење добара од општег интереса и 5) самодопринос.

2. Наплата јавних прихода може да буде редовна или принудна. Редовна наплата врши се од доспелости обавезе. Принудна наплата предузима се кад доспела обавеза није намирена до истека прописаног рока.

Ради обезбеђења наплате јавног прихода који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, а постоји опасност да обвезник осујети, онемогући, односно учини неефикасном његову наплату, Пореска управа може решењем установити привремене мере за обезбеђење наплате. Решење садржи и образложење због чега Пореска управа сматра да постоји опасност да обвезник осујети, односно онемогући наплату недospelог јавног прихода, а постаје извршно даном достављања обвезнику. Привремене мере су заложна права на: 1) покретним стварима, 2) непокретностима, 3) новчаним средствима и 4) потраживањима дужника јавног прихода. Привремене мере трају до наплате пореза ради чијег су обезбеђења установљене или до момента када порески обвезник пружи одговарајуће обезбеђење пореске обавезе. Изузетно, привремена мера забране преноса новчаних средстава преко рачуна обвезника отвореног код банке траје до тренутка достављања решења о принудној наплати из новчаних средстава на рачунима обвезника организацији надлежној за принудну наплату.³

Залога се може установити и пре принудне наплате јавних прихода, односно Пореска управа може, одмах по доспелости јавних прихода, уписати заложно право у регистре заложних права.⁴

Наплата јавних прихода, у поступку принудне наплате, спроводи се на: 1) новчаним средствима обвезника јавних прихода – преносом средстава с рачуна обвезника, укључујући и средства на девизном рачуну, на уплатни рачун јавних прихода; 2) новчаним потраживањима обвезника јавних прихода – преносом потраживања на уплатни рачун јавних прихода; 3) неновчаним

² Члан 2. и 2а Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

³ Члан 66. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

⁴ Члан 72. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

потраживањима и другим правима обвезника јавних прихода – забраном, преносом потраживања и пописом с проценом, запленом и продајом предмета потраживања; 4) готовом новцу и хартијама од вредности – пописом и запленом; 5) покретним стварима – запленом и продајом и 6) непокретностима – запленом, утврђивањем почетне вредности и продајом.⁵

Ради обезбеђења пореског потраживања у принудној наплати јавних прихода на стварима, односно имовинским правима обвезника, установљава се законско заложно право у корист повериоца, односно у корист Републике Србије. Залог траје до намирења дуга или поништења пореског решења.⁶

У поступку установљавања залог, Пореска управа решењем налаже: 1) попис покретних ствари; 2) попис непокретности; 3) забрану преноса новчаних средстава преко рачуна обвезника отвореног код банке, осим у сврху измирења обавеза по основу јавних прихода и упис забране у регистар блокираних рачуна који води надлежна организација; 4) забрану дужницима обвезника да обвезнику плате готовинске дугове и упис забране у одговарајући регистар; 5) забрану дужницима обвезника да испуне друге обавезе према њему и упис забране у регистар покретних ствари. Ово решење се доставља обвезнику и одговарајућим регистрима, дужницима обвезника, односно банци. По извршеном попису покретних ствари или непокретности, Пореска управа решењем налаже одговарајућем органу да изврши упис заложног права у регистар покретних ствари, односно непокретности. Уз решење, Пореска управа доставља записник о попису покретних ствари или непокретности. Решење се уписује одмах по достављању, код надлежног органа, у заложни регистар покретних ствари, у регистар непокретности, односно у регистар блокираних рачуна, с датумом и тачним временом пријема. Решење постаје извршно даном достављања обвезнику јавних прихода. Законско заложно право у корист Републике Србије установљава се уписом у одговарајући регистар.⁷

Ради обезбеђења наплате јавних прихода, после почетка поступка принудне наплате из новчаних средстава обвезника на његовим рачунима, Пореска управа решењем установљава привремену меру обезбеђења наплате пореског потраживања. Ова привремена мера је забрана обвезнику да новчане обавезе које има према трећим лицима измирује уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија и др.), пребијањем (компензација) и на други начин у складу са законом. Решење Пореске управе о установљавању ове привремене мере постаје извршно даном достављања обвезнику. Решење се доставља организацији надлежној за принудну наплату заједно с извршним решењем Пореске управе о принудној наплати јавних прихода из новчаних средстава обвезника. Организација надлежна за принудну наплату дужна је да одмах по пријему решења изврши

5 Члан 92. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

6 Члан 86. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

7 Члан 87. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

његов упис у регистар блокираних рачуна под датумом и тачним временом пријема. Привремена мера се извршава у складу с одредбама закона којим се уређује платни промет, а које се односе на принудну наплату с рачуна клијента. Банка је дужна да по пријему налога од стране организације надлежне за принудну наплату, издатог на основу решења Пореске управе о установљавању привремене мере, одмах обустави измирење новчаних обавеза које обвезник има према трећим лицима на основу уговора о промени поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија и др.), по основу пребијања (компензација) и по другом основу у складу са законом, осим за плаћања по основу исплата зарада и накнада трошкова (за долазак на рад и одлазак с рада и за време проведено на службеном путу у земљи и иностранству), као и по основу других примања (отпремнина при одласку у пензију, солидарна помоћ и помоћ у случају смрти запосленог или члана његове уже породице) и новчаних накнада из социјалног програма за запослене којима престаје радни однос у процесу реструктурирања предузећа и припреме за приватизацију, стечаја и ликвидације. Ова привремена мера траје до наплате јавних прихода на основу извршеног решења Пореске управе о принудној наплати јавних прихода из новчаних средстава обвезника, ради чијег обезбеђења наплате је и установљена. Пореска управа може, на образложени захтев обвезника, уз сагласност министра надлежног за послове финансија, укинути установљену привремену меру ако обвезник поднесе средство обезбеђења наплате јавних прихода. После достављања решења Пореске управе о налагању пописа покретних ствари, обвезнику јавних прихода није дозвољено да располаже предметима принудне наплате на којима је залога успостављена. Решењем о принудној наплати јавних прихода из новчаних средстава обвезника обустављају се све финансијске трансакције преко рачуна обвезника, осим трансакција које се односе на намиривање јавних прихода. Решењем пореске управе о забрани дужницима обвезника да обвезнику плате готовинске дугове и да испуне друге обавезе према њему, забрањује се дужницима да намирују своје обавезе према обвезнику од дана достављања тог решења.⁸

Принудна наплата јавних прихода из новчаних средстава обвезника, на основу решења Пореске управе, јесте пренос средстава с рачуна обвезника отвореног код банке на одговарајући уплатни рачун јавних прихода. Принудна наплата из новчаних потраживања обвезника јавних прихода извршава се на основу решења Пореске управе, којим се налаже дужнику обвезника јавних прихода да свој дуг намири уплатом на уплатни рачун јавних прихода по доспелости потраживања. Ако дужник не изврши плаћање по доспелости, Пореска управа врши принудну наплату из новчаних средстава с рачуна дужника обвезника јавних прихода у складу са законом.⁹

⁸ Члан 87а и 88. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

⁹ Члан 95. и 96. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

Принудна наплата из неновчаних потраживања обвезника јавних прихода када потраживање гласи на предају ствари или пренос права својине на обвезника, извршава се на основу решења Пореске управе, којим се налаже дужнику обвезника јавних прихода да, по доспелости, преда дуговану покретну ствар или непокретност Пореској управи, односно пренесе право својине на Републику Србију. Ако дужник не изврши плаћање по доспелости, Пореска управа врши принудну наплату из неновчаног потраживања дужника обвезника јавних прихода, у складу са законом. Када Република дође у посед ствари, односно стекне право својине на ствари, њихова продаја врши се у складу са законом. На исти начин врши се принудна наплата и из других неновчаних потраживања. Принудна наплата јавних прихода из готовог новца извршава се на основу решења Пореске управе, у складу са законом. Решење о принудној уплати из хартија од вредности Пореска управа доставља банци или другом правном лицу код којег се хартије од вредности чувају, као и обвезнику јавних прихода. Банка, односно друго правно лице код којег се хартије од вредности чувају, доставља Пореској управи податке о хартијама од вредности, укључујући и процену њихове вредности у року од пет дана од дана пријема решења. У року од наредних осам дана банка, односно друго правно лице, дужни су да продају хартије од вредности под најбољим условима на тржишту. Остварена цена, од које се одбијају провизија и трошкови продаје, уплаћује се на рачун Пореске управе и најкасније наредног радног дана уплаћује на одговарајући уплатни рачун јавних прихода.¹⁰

Принудна наплата из покретних ствари спроводи се тако што се, на основу решења Пореске управе, покретне ствари пописују, процењују, плене и продају, што све обавља порески извршитељ. Пописана покретна ствар, на којој је уписана залога у корист Републике Србије или је покренут поступак установљавања заложног права у корист Републике, не одузима се од обвезника јавних прихода у тренутку пописа. Пописана покретна ствар одузима се од обвезника по истеку одређених рокова у складу са законом, о чему се саставља записник. Изузетно, ако постоје основи сумње да ће обвезник угрозити принудну наплату јавних прихода тако што ће сакрити, отуђити, уништити или учинити неупотребљивом пописану покретну ствар, укључујући и пописану покретну ствар на којој је, у складу са законом, установљено заложено право Републике Србије, пре или у поступку принудне наплате, ствар ће се одузети у тренутку пописа. У том случају, саставља се записник о попису, процени и заплени покретних ствари. Порески извршитељ је дужан да о извршеном попису обавести сва лица, изузев чланова домаћинства обвезника, за која је указано да им припадају пописане ствари и да их упуту да у року од осам дана од дана пријема обавештења могу поднети надлежном суду излучну тужбу. Обавештење се даје усмено ако су та лица присутна на попису и то се уноси у записник о попису и процени покретних ствари, који се доставља тим лицима, а одсутна лица се обавештавају пис-

¹⁰ Члан 97. и 98. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

мено. Ако неко од тих лица пружи доказ да има право на ствари која је предмет принудне наплате, Пореска управа може да прекине, односно обустави примену мера принудне наплате над тим предметом. У случају прекида поступка, ствар се може оставити на чување обвезнику или трећем лицу. Обвезник, односно треће лице дужни су да ту ствар сачувају у непромењеном стању до окончања спора по излучној тужби. До прекида принудне наплате неће доћи ако је ствар подложна кварењу или ако њено чување изискује велике трошкове, у ком случају Пореска управа ствар продаје непосредном погодбом, без одлагања. Ако се одређена ствар обвезника јавних прихода налази код другог лица, оно је дужно да је, на захтев пореског извршитеља, преда за сврху принудне наплате или да плати обавезу пореском извршитељу.¹¹

Непокретност се пописује, одређује њена почетна вредност и продаје од стране пореског извршитеља у поступку принудне наплате, на основу решења о принудној наплати. Заплену непокретности која није уписана у одговарајући регистар врши порески извршитељ у моменту пописа.¹²

3. Пореска контрола је поступак провере и утврђивања законитости и правилности испуњавања обавезе по основу јавних прихода, који врши Пореска управа, у складу са законом. Ако се у пореској контроли утврде неправилности или пропусти у извршавању обавеза по основу јавних прихода, обвезнику се налаже да их отклони. У поступку пореске контроле Пореска управа, у складу са законом, обавља: 1) канцеларијску контролу; 2) теренску контролу и 3) радње у циљу откривања пореских кривичних дела.¹³

Канцеларијска контрола представља скуп радњи којима Пореска управа проверава тачност, потпуност и усклађеност са законом, односно другим прописом података исказаних у пореској пријави, као и пореском билансу, рачуноводственим извештајима и другим евиденцијама обвезника јавних прихода, упоређивањем с подацима из пореског књиговодства и других службених евиденција које води, односно којима располаже Пореска управа. Канцеларијску контролу врши, у просторијама Пореске управе, порески инспектор, осим радњи контроле пријема и обраде пореске пријаве и других извештаја, које врше службеници Пореске управе одређени за те послове. У поступку канцеларијске контроле пријема и обраде проверавају се математичка тачност, формална исправност и потпуност пореске пријаве и других извештаја, које обвезник, у складу са законом, доставља Пореској управи. Ако се у поступку обраде пореске пријаве и других извештаја утврди да постоји математичка грешка, Пореска управа ће донети решење којим се обвезнику налаже да плати разлику или утврђује износ повраћаја пореза. Ако се у поступку обраде пореске пријаве и других извештаја утврди да су формално неисправни, погрешно попуњени или непотпуни, порески инспектор ће закључком наложити

11 Члан 99. и 101–103. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

12 Члан 105. и 106. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

13 Члан 116. и 117. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

обвезнику да, у року од три дана, отклони грешке, односно допуни пријаву или друге извештаје. Ако обвезник не поступи по овом закључку, сматраће се да пореска пријава, односно други извештај, није поднета Пореској управи. Ако се у поступку канцеларијске контроле утврди постојање неправилности у погледу података од значаја за утврђивање висине обавезе, порески инспектор је дужан да сачини записник о контроли. На основу тог записника Пореска управа доноси решење о утврђивању обавезе по основу јавних прихода.¹⁴

Теренска контрола представља скуп радњи којима Пореска управа проверава законитост у раду и правилност испуњавања обавеза по основу јавних прихода од стране обвезника. Теренску контролу обавља порески инспектор на основу налога за контролу. Порески инспектор у току теренске контроле користи и податке прикупљене у поступку канцеларијске контроле пријема и обраде пореске пријаве и других извештаја. Теренска контрола врши се у пословним просторијама обвезника или на другом месту, у зависности од предмета контроле. Теренска контрола обавља се у току радног времена обвезника, а изузетно и по истеку радног времена ако то налаже сврха контроле или ако обвезник на то пристане. Порески инспектор може привремено запечатити пословни или складишни простор обвезника по истеку радног времена обвезника. Ова мера остаје најдуже до почетка радног времена обвезника првог наредног радног дана. Обвезник је дужан да пореском инспектору омогући увид у стање сировина, репродукционог материјала, полупроизвода, готових производа и робе и опреме, као и да омогући увид у пословне књиге, евиденције и другу документацију или исправе. Порески инспектор може захтевати податке, односно увид у документацију и од запослених код обвезника јавних прихода или других лица. Та лица су дужна да податке којима располажу, односно документацију, учине доступним пореском инспектору. Порески инспектор саставља записник о теренској контроли. Ако се у поступку теренске контроле утврди да обвезник није применио, или није правилно применио прописе приликом утврђивања јавних прихода које обвезник сам врши, на основу записника о извршеној теренској контроли, Пореска управа доноси пореско решење о утврђивању обавезе по основу јавних прихода, у року од 60 дана од дана достављања записника о теренској контроли.¹⁵

У току пореске контроле порески инспектор одузеће робу у случајевима: 1) када постоји сумња да су роба или сировине, односно репродукциони материјал, употребљени, набављени без обрачунатог пореза или на неки други начин, супротан прописима, а обвезник нема доказа да их је набавио у складу с прописима и уз плаћање пореза, ако је оно прописано; 2) када робу ставља у промет лице које није регистровано, односно овлашћено за обављање те делатности; 3) када се врши производња робе ради стављања у промет, односно када се врши промет робе, а роба није прописно евидентирана у пословним

¹⁴ Члан 119. и 122. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

¹⁵ Члан 123. и 129. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

књигама и другим прописаним евиденцијама; 4) када се врши транспорт робе без прописане документације (отпремница, товарни лист, рачун и сл.) и 5) када се роба продаје ван регистрованих пословних просторија или другог места одређеног за продају од стране надлежног органа. У овим случајевима порески инспектор одузеће и превозно или друго средство којим се роба транспортује, односно ставља у промет, ако је вредност робе већа од једне трећине вредности тог средства. Превозно или друго средство одузеће се и када вредност робе није већа од једне трећине вредности тог средства, ако је оно, после фабричке израде, додатно опремљено посебним простором за скривање или тајно транспортовање робе. У току пореске контроле порески инспектор може, уз потврду, привремено одузети пословне књиге, евиденције, другу документацију или исправе, до окончања поступка пореске контроле. Ако обвезник пословне књиге и друге евиденције води на средствима за аутоматску обраду података, порески инспектор може, уз потврду, привремено одузети и средства за аутоматску обраду података, до окончања поступка пореске контроле.¹⁶

Ако се у поступку пореске контроле констатује повреда прописа, односно неправилност у њиховој примени, на основу записника, Пореска управа доноси решење којим се налаже обвезнику да у року одређеном решењем отклони утврђене повреде закона, односно неправилности у примени прописа. Ако обвезник не поступи по решењу у остављеном року, Пореска управа предузима мере: 1) забране располагања средствима на рачуну, осим у сврху измирења обавеза по основу јавних прихода; 2) привремене забране обављања делатности; 3) привремене забране обављања појединих послова или 4) привремене забране отуђења ствари у случају основане сумње да ће обвезник осујетити, односно онемогућити измиривање обавезе. Ове мере може наложити и порески инспектор у току пореске контроле, у случају када су испуњени услови за одузимање робе. Дејство ових мера траје док обвезник не отклони утврђене повреде закона, односно неправилности у примени прописа.¹⁷

Кад порески инспектор нареди меру одузимања ствари, дужан је да утврди вредност одузетих ствари и да их ускладишти на месту одређеном актом министра надлежног за послове финансија. Ако је одузета ствар подложна кварењу или ако њено чување изискује велике трошкове, Пореска управа ту ствар продаје непосредном погодбом, без одлагања. Продаја одузетих ствари врши се по поступку који се примењује у принудној наплати. По коначности решења о мерама, односно по окончању поступка покренутог по кривичној пријави, одузете ствари, осим ствари које су подложне кварењу или чије чување изискује велике трошкове, продају се на јавној продаји, односно преко трговачке мреже, а одузете цигарете и алкохолна пића без контролне акцизне маркице комисијски се уништавају. Изузетно, Влада Републике Србије може одузете ствари уступити без накнаде државним органима, хуманитарним

¹⁶ Члан 130. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

¹⁷ Члан 132. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

организаацијама и другим корисницима хуманитарне помоћи, установама културе, као и у друге оправдане сврхе. Одузете ствари које се не могу продати, односно употребити због здравствених, ветеринарских, фитосанитарних, сигурносних и других прописаних разлога или услед већег оштећења, уништавају се у складу с прописима.¹⁸

4. Може се закључити да се првим обликом дела (став 1) штити наплата јавних прихода који нису доспели за наплату или који нису утврђени, али је покренут поступак њиховог утврђивања или контроле, односно јавних прихода који су утврђени њему или другом лицу, по установљавању привремене мере за обезбеђење наплате јавних прихода у складу са законом, односно у поступку принудне наплате или пореске контроле.

Другим обликом дела (став 2) штити се само спровођење принудне наплате јавних прихода, као и спровођење пореске контроле. У поступку принудне наплате јавних прихода и поступку пореске контроле предмет доказивања су све чињенице које су од значаја за правилно спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле. Без утврђивања чињеница не може доћи ни до примене прописа који регулишу принудну наплату и контролу јавних прихода. Овом инкриминацијом пружа се кривичноправна заштита предузимању процесних радњи доказивања у поступку принудне наплате пореза, односно у поступку пореске контроле.

2.1.2. Објект радње

Објект радње код првог облика кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле из става 1. јесте ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствар која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле.

Објект радње код другог облика кривичног дела из става 2. није посебно наглашен, те код њега долази до спајања заштитног објекта и објекта радње.

2.2. Радња извршења

Радња извршења кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле може да се изврши само чињењем, због чега ово дело спада у комисијна дела.

1. Први облик дела (став 1) може се извршити предузимањем једне од следећих пет прописаних радњи извршења, и то: 1) отуђење ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствари која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле; 2) скривање ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствари која је предмет принудне наплате

¹⁸ Члан 134. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

јавних прихода или пореске контроле; 3) оштећење ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствари која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле; 4) уништење ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствари која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле, или 5) чињење неупотребљивом ствари на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствари која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле.

Отуђење ствари може се извршити на разне начине: продајом, трампом, давањем на поклон и сл. Предмет ове радње може бити само ствар која је у својини учиниоца. То може бити покретна или непокретна ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно ствар која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле.

Скривање ствари представља прикривање без отуђења, као што је: остављање ствари на скривено место, предаја ствари другоме и сл. Радња скривања може се предузети само у односу на покретну ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате јавних прихода, односно покретну ствар која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле.

Оштећење постоји када су својства ствари делимично промењена у негативном смислу, тј. тако да се мења њен изглед, умањује употребна вредност и др. Уништење значи потпуно мењање својства ствари у негативном смислу, тако да она више не постоји, или је толико измењена да се ради о некој другој ствари. Ствар је учињена неупотребљивом онда када се више уопште не може користити, када не може више да служи сврси којој је намењена. При томе, њен спољашњи изглед не мора бити промењен, односно својства ствари у физичком смислу могу бити само минимално измењена, али због природе ствари као последицу имају њену потпуну неупотребљивост.¹⁹

За постојање кривичног дела није од значаја да ли се ствар може оправити. То може бити од значаја за међусобно разграничење наведених облика радње извршења, што нема већи практични значај. Некада је тешко разликовати оштећење и чињење неупотребљивом ствари, па се онда у таквим случајевима обично констатује да је ствар поред тога што је учињена неупотребљивом за употребу и оштећена, што је довољно за постојање кривичног дела (нпр. пресуда Окружног суда у Београду Кж. 1663/92). Ретки су случајеви у којима је ствар учињена неупотребљивом, а да није дошло до њеног оштећења, с једне стране, а да се, с друге стране, ствар не може једноставно учинити поново употребљивом. Тако је чињење неупотребљивом могуће код сложене ствари њеним растављањем на делове. Или, нпр., брисањем системског програма на персоналном рачунару он се чини неупотребљивим, али се тај програм, по правилу, може поново једноставно инсталирати. Или, ако се испусти ваздух из гума на аутомобилу, аутомобил се може релативно лако оспособити за упо-

19 З. Стојановић, *Коментар Кривичног законика*, Београд, 2006, стр. 519.

требу. Прописивање чињења неупотребљивом ствари као радње извршења, поред њеног оштећења, има смисла само ако се не захтева да је ствар постала трајно неупотребљива (као што је случај код уништења ствари), односно ако се не тражи да је за оспособљавање ствари било потребно значајно улагање у смислу поправке, односно њеног оспособљавања. С друге стране, не би било оправдано чињење неупотребљивим схватити толико екстензивно да се под тим подразумева свака, па и најмања препрека за коришћење неке ствари која се лако може отклонити.²⁰

Овај облик кривичног дела може се извршити, нпр., када треће лице тврди да има право на ствари која је предмет поступка принудне наплате, на основу чега Пореска управа, у смислу члана 85. став 3. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, може да прекине примену мера принудне наплате над тим предметом до окончања спора по излучној тужби, када ствар може оставити на чување обвезнику јавних прихода или трећем лицу, који су дужни да ствар сачувају у непромењеном стању до окончања спора по излучној тужби, у смислу члана 102. ст. 3. и 4. Закона. Кривично дело ће постојати ако се по излучној тужби утврди да подносилац тужбе није власник пописане ствари, а лице коме је ствар остављена на чување је отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом и тиме угрози наплату обавезе.

2. Радња извршења другог облика кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле (став 2) јесте давање лажних података о чињеницама које су од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле. Давање лажних података садржи потврђивање неистинитих или негирање истинитих чињеница. Лажни подаци о чињеницама јесу они подаци који по својој садржини не одговарају стварности, односно који су у супротности с чињеничним стањем. За постојање овог облика кривичног дела потребно је да се лажни подаци односе на чињенице које су од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле.

Овај облик кривичног дела може се извршити, нпр., када у току пописа покретних ствари, који порески извршитељ врши на основу члана 89. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, обвезник јавних прихода наведе лажну чињеницу да је на покретној ствари установљено заложно право и уписано у регистар заложних права у корист приватноправног повериоца, што порески извршитељ мора узети у обзир, јер је тај податак од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода. Исто тако, ово дело може извршити и обвезник јавних прихода, који је у смислу члана 127. Закона о пореском поступку и пореској администрацији дужан да у поступку теренске контроле пореском инспектору омогући увид у стање сировина, репродукционог материјала, полупроизвода, готових производа, робе и опреме, ако пореском инспектору да лажне податке о тим чињеницама, а ти подаци су од значаја за спровођење пореске контроле.

²⁰ *Ibidem*, стр. 519–520.

2.3. Последица

Кривично дело угрожавања наплате пореза и пореске контроле свршено је самим предузимањем неке од радњи извршења. Последица овог дела настаје у моменту извршења радње. Последица се састоји у угрожавању наплате јавних прихода или пореске контроле. Ово угрожавање код првог облика дела (став 1) конкретне је природе, пошто се радњом извршиоца ствара конкретна опасност за правилно спровођење наплате јавних прихода и пореске контроле. За постојање овог облика кривичног дела није потребно да је учинилац успео у својој намери да угрози наплату јавног прихода који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно јавног прихода који је утврђен њему или другом лицу, по установљавању привремене мере за обезбеђење наплате јавног прихода у складу са законом, односно у поступку принудне наплате или пореске контроле.

Међутим, код другог облика дела (став 2) ово угрожавање је апстрактне природе, пошто се дати подаци од стране обвезника јавних прихода и других лица о чињеницама које су од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле проверавају у току поступка принудне наплате, односно пореске контроле на основу других расположивих доказа. Међутим, самим давањем лажних података о наведеним чињеницама ствара се опасност за правилно утврђивање правнорелевантног чињеничног стања у поступку принудне наплате јавних прихода, односно у поступку пореске контроле.

2.4. Извршилац

1. Извршилац кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле је лице које у намери да угрози наплату јавног прихода који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно јавног прихода који је утврђен њему или другом лицу, по установљавању привремене мере за обезбеђење наплате јавног прихода у складу са законом, односно у поступку принудне наплате или пореске контроле отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате јавног прихода или пореске контроле. Извршилац дела је и лице које даје лажне податке о чињеницама од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле.

Извршилац овог дела може да буде: 1) предузетник или друго физичко лице које је порески обвезник; 2) одговорно лице у пореском обвезнику; 3) други порески дужник или одговорно лице у другом пореском дужнику и 4) друго лице.

Предузетник или друго физичко лице које је порески обвезник и одговорно лице у пореском обвезнику могу извршити ово кривично дело када, нпр.,

Пореска управа, на основу одредбе члана 66. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, решењем установи привремену меру за обезбеђење наплате јавног прихода који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле зато што постоји опасност да порески обвезник осујети, онемогући, односно учини неефикасном његову наплату, па порески обвезник, ипак, отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате.

Ово кривично дело може извршити и други порески дужник или одговорно лице у другом пореском дужнику. Тако се порески јемац – ако је у питању физичко лице, односно одговорно лице у пореском јемцу – ако је у питању правно лице, може појавити као извршилац овог дела када, нпр., према пореском јемцу који одговара за плаћање обвезничковог пореског дуга, Пореска управа усмери наплату јавних прихода или пореску контролу, у случају када порески обвезник тај дуг не плати о доспелости.

Друго лице које се може појавити као извршилац овог кривичног дела јесте одговорно лице у правном лицу или физичко лице. Тако, нпр., ако неко правно или физичко лице у поступку принудне наплате јавних прихода тврди да има право на ствари која је предмет поступка принудне наплате, Пореска управа може да прекине примену мера принудне наплате над тим предметом до окончања спора по излучној тужби, при чему ствар, на основу члана 102. став 3. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, може оставити на чување трећем лицу. Уколико лице ствар која му је остављена на чување отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом, онда ће одговорно лице у том правном лицу, или то физичко лице бити извршилац првог облика овог кривичног дела. Међутим, ако правно или физичко лице лажно тврди да има право на ствари која је предмет поступка принудне наплате, онда је одговорно лице у том правном лицу, односно то физичко лице извршилац другог облика овог кривичног дела.

2. Код кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле могући су сви облици саучесништва, што значи да је могуће да два или више лица изврше кривично дело или да неко подстрекава другог да изврши ово дело или да му у томе помаже.

2.5. Кривица

1. За постојање првог облика кривичног дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле (став 1) није довољно само то да учинилац отуђи, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате пореза или пореске контроле, већ је потребно да буду испуњени и одговарајући услови у погледу кривице учиниоца. Субјективну страну овог облика кривичног дела карактерише намера извршиоца да угрози наплату јавног

прихода који није доспео за наплату или који није утврђен, али је покренут поступак утврђивања или контроле, односно јавног прихода који је утврђен њему или другом лицу, по установљавању привремене мере за обезбеђење наплате јавног прихода у складу са законом, односно у поступку принудне наплате или пореске контроле. Код извршиоца у време извршења дела мора постојати наведена намера, без чијег постојања дело не може бити ни извршено. Према томе, неће представљати кривично дело уколико је предузета нека од наведених радњи без одговарајуће намере. Тако, нпр., ако је предмет привремене мере телевизор, који је обвезнику – физичком лицу остављен на чување, па га обвезник оштети приликом преношења из једне просторије у другу, тако што се оклизне и испусти га из руку, у том случају нема кривичног дела, јер код обвезника није постојала намера да угрози наплату пореза или пореску контролу.

Намера представља тежу врсту умишљаја – умишљај јачег интензитета, односно директни умишљај, где је радња извршења била мотивисана представом о последици. У питању је радња извршиоца која има највиши степен свести и воље.²¹ Намера код овог облика кривичног дела мора се утврђивати у сваком конкретном случају. Она се може утврђивати на основу фактичког понашања извршиоца. Учиниоца треба да буде свестан свих стварних околности кривичног дела. Треба да буде свестан радње, односно да је свестан да отуђује, скрива, оштећује, уништава или чини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле, затим, да је свестан последице, односно да је свестан да угрожава наплату пореза или пореску контролу, као и да је свестан узрочне везе између радње и последице. Исто тако, потребно је и да је извршилац хтео извршење дела.

За постојање другог облика кривичног дела из става 2. не тражи се посебна намера извршиоца, али је неопходно да он поступа с умишљајем. Умишљај извршиоца, пре свега, треба да обухвати свест о томе да су подаци које даје о чињеницама које су од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле – лажни.

2. Код извршиоца овог кривичног дела треба да постоји свест о противправности дела, односно учинилац треба да буде свестан правне забрањености дела које предузима. Ово значи да код учиниоца треба да постоји свест о томе да, тиме што отуђује, скрива, оштећује, уништава или чини неупотребљивом ствар на којој је установљена привремена мера за обезбеђење наплате, односно ствар која је предмет принудне наплате јавних прихода или пореске контроле, односно да тиме што даје лажне податке о чињеницама које су од значаја за спровођење принудне наплате јавних прихода, односно пореске контроле, поступа на начин који је супротан пореским прописима. Свест о

21 Г. Милошевић, „Евазија пореза“, *Наука – Безбедносћ – Полиција*, бр. 2/2006, Београд, стр. 61–77.

противправности није потребно утврђивати у сваком конкретном случају,²² пошто су лица која се могу појавити као извршиоци овог дела, по природи својих обавеза, свесна забрањености својих поступака.

Уместо закључка

Кривично дело угрожавања наплате пореза и пореске контроле може се појавити и као конструкција продуженог кривичног дела. Продужено кривично дело ће постојати када се изврши више дела угрожавања наплате пореза и пореске контроле у временској повезаности од стране истог учиниоца, при чему та дела представљају целину због постојања најмање две од следећих околности: истоветност оштећеног, истоветност предмета дела, коришћења исте ситуације или истог трајног односа, јединства места или простора извршења дела или јединственог умишљаја учиниоца. Истоветност оштећеног код овог дела ће постојати ако се с више дела оштећује исти буџет или иста организација за обавезно социјално осигурање. Постојаће и истоветност предмета дела ако се, нпр., увек чини неупотребљивом ствар на којој је устављена привремена мера за обезбеђење наплате пореза. При извршењу овог дела користи се иста ситуација ако се дело увек извршава, нпр., у поступку принудне наплате пореза. Потребно је и да битни елементи свих дела која чине продужено кривично дело претходно буду обухваћени јединственим умишљајем учиниоца. Јединственим умишљајем треба да буде обухваћена и укупна последица продуженог кривичног дела.

Кривично дело угрожавања наплате пореза и пореске контроле које није обухваћено продуженим кривичним делом у правноснажној судској пресуди представља посебно кривично дело, односно улази у састав посебног продуженог кривичног дела.

Литература

1. Кулић, М., Милошевић, Г., „Однос кривичних дела пореске утаје и неуплаћивања пореза по одбитку у српском кривичном праву“, *Правни анали*, бр. 2, Правни факултет, Београд, 2011.
2. Милошевић, Г., Кулић, М., *Јавне финансије*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2013.
3. Милошевић, Г., Кулић, М., „Administrative dispute in tax matters“, *Зборник радова са међународној научној скупи* Дани Арчибалда Рајса, Криминалистичко-полицијска академија – Фондација Ханс Зајдел, Vol. I, Београд, 2013.
4. Милошевић, Г., „Евазија пореза“, *Наука – Безбедности – Полиција*, бр. 2/2006, Криминалистичко-полицијска академија, Београд.

²² М. Кулић; Г. Милошевић, „Однос кривичних дела пореске утаје и неуплаћивања пореза по одбитку у српском кривичном праву“, *Правни анали*, бр. 2/2011, Београд, стр. 321–343.

5. Стојановић, З., *Коментар Кривичној законика*, Службени гласник, Београд, 2006.
6. Закон о пореском поступку и пореској администрацији, „Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02 – испр., 23/03 – испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 – др. закон, 62/06 – др. закон, 63/06 – испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 – др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 – испр., 93/12, 47/13, 108/13 и 68/14.

CRIMINAL OFFENCE OF JEOPARDIYING TAX COLLECTION AND TAX CONTROL

Mirko Kulic

Business Academy, Novi Sad

Goran Milosevic

Srdjan Milasinovic

Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade

In an attempt to protect its fiscal interests, the state determined appropriate sanctions against the persons who carry out their activity contrary to tax norms, in accordance with applicable legislation. However, taxpayers, by performing illegal activities knowingly violate the tax laws, thereby jeopardizing the fiscal sovereignty of the state. In order to protect the tax collection and tax control, criminal offence of jeopardizing the tax collection and tax control was established, directed towards all stakeholders whose actions threaten these activities of the state.